

ÖZCAN DEMİREL

Seydi ZEYREK

ÖĞRETİMDE PLANLAMA ve DEĞERLENDİRME

Öğretme
Sanatı

peGEMAYAYINCILIK

GELİŞTİRİLMİŞ
10.
BASKI

Prof. Dr. Özcan Demirel
Öğretimi Planlama ve Değerlendirme
ÖĞRETME SANATI
ISBN: 975-6802-06-5

© 2006, Pegem A Yayıncılık®

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları, Pegem A Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

10. Baskı: Şubat 2006
10. Baskıdan Tıpkı Basım: Eylül 2006

Yayın Yönetmeni: Gürsel Avcı
Kapak Tasarımı: zulfın.eua

Baskı: Öncü Basımevi
Kazım Karabekir Cad.
Ali Kabakçı İşhanı No:85/2
İskitler Ankara
Tel: (0312) 384 31 20

Pegem A Yayıncılık®
Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.
Adakale Sokak 4/1 Yenışehir ANKARA
Tel: (312) 430 67 50 – 430 67 51
Belgeç: (312) 431 37 38
İnternet: www.pegema.com.tr
e-posta: pegema@pegema.com.tr

Prof. Dr. Özcan DEMİREL

Özcan DEMİREL, 26.5.1943 yılında Adapazarı-Sapanca'da doğmuş, 1960'da Arifiye İlköğretmen okulundan mezun olmuş ve bir öğretim yılı Anadolu'nun bir köyünde ilkokul öğretmenliği yapmıştır. 1964 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü İngilizce bölümünü bitirmiş ve on yıl süreyle orta dereceli okullarda İngilizce öğretmenliği ve müdür yardımcılığı görevi yapmıştır. 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi'ne İngilizce öğretim görevlisi olarak girmiş ve aynı üniversitenin Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi'nde eğitim alanında lisans çalışması yapmış, 1975 yılında Bilim Uzmanlığı, 1979'da da Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesinden Doktora derecesi almıştır.

Hacettepe Üniversitesi'nde 1983'de doçentlik, 1989'da da profesörlük unvanını alan Özcan Demirel, halen aynı üniversitenin Eğitim Fakültesinde öğretim üyesi ve Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı Başkanıdır.

İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nde yabancı dil öğrenimi ve program geliştirme konularında bilimsel çalışma ve incelemeler yapan Özcan Demirel'in yayınlanmış 80'e yakın makale ve bildirisi ile on kitabı bulunmaktadır. Ayrıca on kitabın da ortak yazarlarından.

Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme (2001), Eğitim Sözlüğü (2001), Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı (2000), Türkçe Programı ve Öğretimi (1994), Genel Öğretim Yöntemleri (1993), ELT Methodology (1992), Karşılaştırmalı Eğitim (1991), Sing in English (1988), Yabancı Dil Öğretimi (1987) ve Discovering Reading (1987), Çoklu Zeka Kuramı (2006) Demirel'in belli başlı mesleki eserleridir. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme (2001), Öğretmenlik Mesleğine Giriş (2001), Öğretim İlke ve Yöntemleri (1999), Developing Test Techniques (1998), Developing Reading Skills (1998), Eğitim Terimleri (1987), Proficiency in English (1986-1993), Tests for Proficiency in English (1985-1993), English for Hotels and Tourism, Book I (1984) ve English-Turkish Dictionary (1981) ortak yazarlı yayınlardır.

Özcan Demirel, evli olup iki çocuk babasıdır. Türk Eğitim Derneği (TED), Türk-İngiliz Kültür Derneği (TBA), The World Council for Curriculum and Instruction (WCCI), Association of Supervision and Curriculum Development (ASCD), Comparative and International Education Society (CIES), Association for Teacher Education in Europe (ATEE) ve The Balkan Society for Pedagogy and Education (BASOPED) gibi mesleki kuruluşların üyesidir. 1992-1997 yılları arasında YÖK Dünya Bankası Projesinde öğretmen yetiştirme konusunda; 1996-1997 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı Dünya Bankası Projesinde program geliştirme uzmanı, Ekim 2000-Şubat 2003 tarihleri arasında Avrupa Birliği MEDA Temel Eğitime Destek Projesinde proje başkanı olarak çalışmış ve 1997 yılından beri de Avrupa Konseyi, Yaşayan Diller Projesinde Türkiye Koordinatörü olarak çalışmaktadır.

Anneme ve Babama,

ÖNSÖZ

Bu çalışma, öğretmenlik meslek bilgisini kazandırmada çağdaş öğretme yöntemlerini ve tekniklerini tanıtmak amacıyla hazırlanmıştır.

Öğretmen adaylarının, sınıf içi uygulamalara geçmeden önce öğretme yöntem ve tekniklerini tanıması, bunları kendi özel alanlarına uygulaması, bunun yanı sıra teknolojik araç ve gereçlerin eğitim ortamında kullanılması konusunda bilgi edinmeleri büyük önem taşımaktadır.

“Öğretme Sanatı” yayına hazırlanırken öğretmen adaylarının meslek bilgisi gereksinimleri dikkate alınmıştır. Üç modül üzerine temellendirilen bu yapıtta; I. Modülde öğretim etkinliklerinin planlanması, yıllık, ünite, günlük ve ders planlarının hazırlanması üzerinde durulmuştur. II. Modülde uygulamanın nasıl yapılacağı, öğretme sanatını uygularken öğretme stratejisi, yöntem ve tekniklerden nasıl yararlanılacağı üzerinde durulmuştur. III. Modülde de ölçme değerlendirme tekniklerine yer verilmiştir. Ekler bölümünde günlük ders planlarına örnekler verilmiş, ayrıca son yıllarda gündeme gelen düşünme becerilerinin öğretimi ve çoklu zeka kuramına dayalı ders planlarından örnekler sunulmuştur.

Bu yapıtı, 1960 yılında ilköğretmen öğretmen okulundan mezun olup, ilk kez öğretmenliğe başladığım günden bu zamana kadar geçen sürenin bir ürünüdür. 40 yılı aşkın meslek yaşamımda etkileşim içinde olduğum tüm öğretmenlerimin, öğrencilerimin ve meslektaşlarımla izlerini satır aralarına yerleştirmeye çalıştım. Bu yapıtın ortaya çıkmasında etkileşim içinde olduğum herkese, yaratıcı drama bölümünü yazan anabilim dalımız öğretim elemanlarından Dr. Tülay Üstündağ'a, ayrıca, ölçme değerlendirme bölümüne katkı getiren Ar. Gör. Zekeriya Nartgün'e, Kenan Demir'e ve Duygu Anıl'a, kitabı baştan sona kadar okuyup katkı getiren Prof. Dr. Zeki Kaya'ya, Ar. Gör. Eda Erdem'e ve Bünyamin Yurdakul'a teşekkür etmek isterim. Yayın aşamasının her anında özverili ve titiz çalışmalar sergileyen **Pegem A** Takımına teşekkür etmek isterim.

Bu çalışmanın az da olsa öğretme sanatını uygulayacak olan ve uygulayan tüm eğitimcilerimize katkı getirmesi, yazarı mutlu kılacaktır.

Ankara, Ocak 2004

Prof. Dr. Özcan DEMİREL

10. BASKIYA ÖNSÖZ

Öğretme Sanatı kitabı onuncu baskıya hazırlanırken eğitim dünyasında oluşan pek çok yenilikler ve yönelimler ortaya çıkmaktadır. Bu hızlı değişim ve gelişmeler öğrenme ve öğretme sürecini de etkilemekte, öğretmeden çok öğrenmenin daha önemli olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Bu anlayış, sadece eğitim uygulamalarını değil, eğitim politikalarını ve program geliştirme çalışmalarını da etkilemektedir.

Türk Milli Eğitim sistemi, eğitim dünyasındaki bu gelişme ve yönelimler doğrultusunda kendini yenileme çalışmalarına uyum sağlamaya başlamış ve öncelik ilköğretim kademesindeki programların değiştirilmesine verilmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımı temele alan bir görüşle hazırlanan yeni öğretim programları, çoklu zeka kuramı uygulamalarıyla etkinlik zenginliğine kavuşturulmak istenmiştir.

Tüm bu değişmelerin sistemi olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir. Ancak, değişmeyecek olan öğretmenin mesleğini yerine getirmedeki sanat anlayışı, öğretme tarzı ve öğretme üslubu olacaktır. Bu bir bakıma mesleği "icra etme" aşamasındaki sanat anlayışıdır. Bu, yaşandıkça kazanılacak bir özelliktir. İşte öğretme sanatı, bu deneyimlerin yaşanmasına katkı getiren bir çalışma olarak varlığını devam ettirecektir. Bu nedenle, her baskıda yeni yaklaşımlara örnekler getirilirken eski örneklerin bir kenara atılmasından çok onlara çağdaş yorumlar getirilmesinin daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

Bu belirlemeler doğrultusunda öğretme sanatının tüm öğretmen adaylarına ve öğretmenlere katkı getirmesi en çok yazarı mutlu edecektir.

Ankara, Şubat 2006

Prof. Dr. Özcan Demirel

İÇİNDEKİLER

	sayfa no
Önsöz	v
10. Baskıya Önsöz	vii
İçindekiler	ix
Çizelgeler Listesi	xv
Şekiller Listesi.....	xv

PLANLAMA (Öğretim Öncesi Etkinlikler) (ss 1-67)

Bölüm 1

ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİNİ PLANLAMA (ss: 5-34)

Giriş	6
Eğitimle İlgili Temel Kavramlar	6
Eğitim	6
İnsan	6
Yaşantı	7
Kültür.....	7
Kültürleme.....	8
Kültürlenme.....	9
Davranış.....	9
Öğretme	9
Öğrenme	10
Eğitim Bilimi	10
Eğitim Programı	10
Eğitimde Planlama.....	11
Öğretim Etkinliklerinde Planlı Çalışmanın Yararları	13
Yıllık Plan	13
Ünite Planı	17
Günlük Plan	18
Ders Planı	19
Plan Çeşitleri, Yıllık ve Günlük Planların Yapılışı.....	25
Plan çeşitleri	25
Ünitelendirilmiş yıllık plan	25
Ders planı	27
Özet	32
Tartışma Soruları	34

Bölüm 2

ÖĞRETİM PROGRAMLARINI İNCELEME

(ss: 35-46)

Giriş	36
Eğitimde Program Geliştirme Süreci	36
Eğitim Programının Öğeleri	39
Hedef ve Davranışlar	39
Hedeflerin Aşamalı Sınıflaması	40
İçerik	42
İçerik Seçimi ve Organizasyonu	42
Öğretme-Öğrenme Süreci	44
Ölçme-Değerlendirme Süreci	44
Özet	44
Tartışma Soruları	46

Bölüm 3

DERS KİTAPLARINI SEÇME

(ss:47-55)

Giriş	48
Biçimsel Görünüm	49
Bilimsel İçerik	49
Dil ve Anlatım	50
Özet	54
Tartışma Soruları	55

Bölüm 4

ÖĞRETİM MATERYALLERİNİ HAZIRLAMA

(ss:57-67)

Giriş	58
Görsel Araçlar	60
İşitsel Araçlar	60
Görsel ve İşitsel Araçlar	61
Teknoloji Destekli Araçlar	61
Öğretim Materyallerinin Hazırlanması ve Seçimi	62
Öğretim Materyali Hazırlama İlkeleri	63
Özet	65
Tartışma Soruları	66
MODÜL İ'DE YARARLANILAN KAYNAKLAR	67

UYGULAMA
(Öğretim Anındaki Etkinlikler)
(ss: 69-202)

Bölüm 1

ÖĞRETME ETKİNLİĞİNİ UYGULAMA

(ss.73-127)

Giriş	74
Öğretim Stratejileri.....	74
Öğretim Yöntemleri.....	76
Anlatma Yöntemi	77
Tartışma Yöntemi	78
Örnek Olay Yöntemi	79
Gösterip Yaptırma Yöntemi	81
Problem Çözme Yöntemi.....	82
Bireysel Çalışma Yöntemi.....	83
Öğretim Teknikleri	84
Grupla Öğretim Teknikleri.....	85
Beyin Fırtınası.....	85
Gösteri	87
Soru-Cevap	88
Rol Yapma.....	90
Drama.....	91
Yaratıcı Drama.....	93
Benzetim.....	108
İkili ve Grup Çalışmaları.....	110
Mikro Öğretim	113
Eğitsel Oyunlar	116
Altı Şapkalı Düşünme Tekniği.....	116
Bireysel Öğretim Teknikleri.....	118
Bireyselleştirilmiş Öğretim	118
Dönüşümlü Günlük Çalışmalar	119
Beceri Geliştirme Çalışmaları	119
Planlı Grup Çalışmaları.....	120
Düzye Geliştirme Çalışmaları	120
Programlı Öğretim	121
Sınıf Dışı Öğretim Teknikleri.....	123
Özet	125
Tartışma Sorulan	127

Bölüm 2

ÖĞRETME YAŞANTILARI SAĞLAMA

(ss 129-166)

Giriş	130
Öğrenme Modelleri	130
Tam Öğrenme	130
Pekiştirici	133
İpucu	133
Dönüt/Düzeltilme	133
Katılım	134
İşbirliğine Dayalı Öğrenme	135
Çoklu Boyutlu Zeka Kuramı	139
Çoklu Boyutlu Zeka ve Bireysel Gelişim	142
Çoklu Boyutlu Zekanın Geliştirilmesi ve Öğretme Süreci İçinde Kullanımı	142
Çoklu Boyutlu Zeka ile Ders Planlama	143
Çoklu Boyutlu Zeka Kuramında Ölçme ve Değerlendirme	150
Kavram Haritaları	153
Yapılandırıcılık	157
Özet	163
Tartışma Soruları	166

Bölüm 3

TEKNOLOJİ DESTEKLİ ORTAMLARDA ÖĞRETME-ÖĞRENME

(ss 167-175)

Giriş	168
Bilgisayar Destekli Öğretim	168
Bilgisayar Destekli Öğretimin Yararları	172
Bilgisayar Destekli Öğretimin Sınırlılıkları	173
Özet	174
Tartışma Soruları	175

Bölüm 4

SINIF İÇİNDE İLETİŞİM KURMA

(ss: 177-187)

Giriş	178
İletişim	178
Etkileşim	182
Özet	186
Tartışma Soruları	187

Bölüm 5

SINIFTA ÖĞRETMENİN ROLÜ VE SINIF YÖNETİMİ

(ss: 189-202)

Giriş	190
Sınıfta Öğretmenin Rolü	190
Sınıf Yönetimi	193
Öğretmen Nitelikleri	194
Özet	198
Tartışma Soruları	199
MODÜL II'DE YARARLANILAN KAYNAKLAR	200

DEĞERLENDİRME (Öğretim Sonrası Etkinlikler)

(ss: 203-291)

Bölüm 1

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

(ss: 209-274)

Giriş	210
Ölçme ve Değerlendirme ile İlgili Temel Kavramlar	210
Ölçmede İzomorfluk ve Homomorfluk	212
Ölçmede Hata	216
Hata Türleri	217
Ölçme Araçlarında Bulunması Gereken Nitelikler	217
Güvenirliliği Etkileyen Faktörler	221
Geçerlik	223
Kullanışlılık	226
Ölçmelerin Standart Hatası	226
Standart Puanlar	227
Eğitimde Kullanılan Ölçme Araç ve Yöntemleri	229
Test Geliştirme	242
Ölçme Sonuçları Üzerinde İstatistiksel İşlemler	253
Ölçme Sonuçlarının (Puanlarının) Düzenlenmesi	254
Frekans Tablosunun Hazırlanması	255
Merkezi Eğilim Ölçüleri	257
Dağılım Ölçüleri	258
Değerlendirme ve Not Verme	261
Değerlendirme	261
Değerlendirmenin Eğitim Sistemi İçindeki İşlevleri	261
Değerlendirme Teknikleri	263
Not Verme	266
Özet	273
Tartışma Soruları	274

Bölüm 2

DÖNÜT VE DÜZELTME İŞLEMLERİ

(ss: 275-291)

Giriş	276
Dönüt-Düzeltilme	276
Dönüt ve Düzeltme İşlemlerinin Ölçme Sonuçlarına Dayalı Olarak Yapılması	277
Duyuşsal Alandaki Davranışların Ölçülmesi	229
Dönüt-Düzeltilme İşleminde Sonra Ölçme Araçlarının Geliştirilmesi	282
Hedef Davranışa Dayalı Çoktan Seçmeli Test Maddesi Yazma	287
Bilgisayar Destekli Ölçme ve Değerlendirme	289
Özet	290
Tartışma Soruları	290
MODÜL III'DE YARARLANILAN KAYNAKLAR	291

E K L E R

(ss: 295-352)

Ek 1. Yıllık Plan Örneği	295
Ek 2. Ünite Planı Örneği	337
Ek 3. Öğretmenlerde Bulunması Gereken Yeterlikler	349
Ek 4. Aday Öğretmen Değerlendirme Formu	351
AD BULDURUSU	353
KONU BULDURUSU	355
TERİMLER SÖZLÜĞÜ	357

ÇİZELGELER

	Sayfa no
Çizelge 1. Yıllık Plan (Örnek).....	16
Çizelge 2. Ünite Planı (Örnek).....	17
Çizelge 3A. Uygulama Dersi Verecek Öğrenciler İçin Günlük Ders Planı Örneği.....	20
Çizelge 3B. Form B.....	20
Çizelge 4. Ders Planı (Örnek).....	21
Çizelge 5. Yeni Yaklaşımına Göre Hazırlanmış Çoklu Zeka Kuramına Dayalı Ders Planı	22
Çizelge 6. Hedef-Yöntem İlişkisi.....	122
Çizelge 7. Tam Öğrenme Stratejisi.....	134
Çizelge 8. Çoklu Boyutlu Zeka Kuramında Değerlendirme Teknikleri	151
Çizelge 9. Sözlü Sınavı Değerlendirme	232
Çizelge 10. Belirtke Tablosu.....	244
Çizelge 11. Dil Dersi İçin Test Planı	245
Çizelge 12. Maddelere Üst ve Alt Grupta Yer Alan Cevaplayıcıların Vermiş Oldukları Cevaplar.....	247
Çizelge 13. Maddelere Üst ve Alt Grupta Yer Alan Cevaplayıcıların Vermiş Oldukları Cevaplar.....	250
Çizelge 14A. Madde Kartı Örneği (Ön Yüzü).....	253
Çizelge 14B. Madde Kartı Örneği (Arka Yüzü)	253
Çizelge 15. 60 Öğrencinin Sayısal Yetenek Puanları Sıralanmış Hali	254
Çizelge 16. 60 Öğrencinin Sayısal Yetenek Puanlarının Frekans Tablosu.....	255
Çizelge 17. Standart Kaymanın Hesaplanması İçin Çalışma Tablosu.....	260

ŞEKİLLER

	Sayfa no
Şekil 1. Program Geliştirme Sürecinde Yeralan Öğeler.....	37
Şekil 2. Program Geliştirme Öğeleri.....	38
Şekil 3. Program Geliştirme Süreci.....	39
Şekil 4. Duyu Organlarına Göre Bilgilerin Kalıcılık Oranları.....	59
Şekil 5. Tam Öğrenme Kuramı Modeli.....	130
Şekil 6. Aşamalı Öğrenme Biçimleri	132
Şekil 7. Çoklu Zeka Kuramında Planlama Sorunları	145
Şekil 8. İletişim Süreci.....	179
Şekil 9. Ortak Yaşantı Alanı.....	180
Şekil 10. Eğitimde İletişim Süreci.....	181
Şekil 11. Sınıf İçinde Öğretmen-Öğrenci Etkileşimi	183
Şekil 12. Etkileşim Kategorileri İçin Analiz	184

MODÜL -I-

PLANLAMA

(Öğretim Öncesi Etkinlikler)

Bölüm 1

Öğretim Etkinliklerini Planlama
(ss: 5-34)

Bölüm 2

Öğretim Programlarını İnceleme
(ss: 35-46)

Bölüm 3

Ders Kitaplarını Seçme
(ss: 47-55)

Bölüm 4

Öğretim Materyallerini Hazırlama
(ss: 57-67)

Modül I'de Yararlanılan Kaynaklar
(ss:67-68)

2 ÖĞRETME SANATI / PLÂNLAMA

Bu yapıtın içerik tasarımı üç modül üzerine temellendirilmiştir. Bu modüller, planlama, uygulama ve değerlendirmedir. Bir bakıma öğretim öncesi, öğretim anındaki ve öğretim sonrası etkinlikler olarak bu üç modül belirlenmiştir.

Birinci modül, planlama dört bölümden oluşmaktadır. Öğretim öncesi etkinlikler olarak belirlenen ve öğretmenin derse girmeden önce yapması gereken çalışmalar analiz edilerek bu bölümler oluşmuştur.

Birinci modülün ilk bölümünde eğitimle ilgili temel kavramlar açıklandıktan sonra öğretim etkinliklerinin planlanması üzerinde durulmuştur. Planlar, yıllık, ünite, günlük ve ders planları olmak üzere dört aşamada ele alınmıştır.

Birinci modülün ikinci bölümünde planların temelini oluşturan öğretim programlarının incelenmesine ayrılmıştır. Program öğeleri olan hedef, içerik, süreç ve değerlendirme boyutları irdelenmiş ve mevcut programlardan plan hazırlanırken nasıl yararlanılacağı üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümde ders kitaplarının seçimi ve değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur. Program hedeflerine uygun ders kitabı seçmedeki ölçütler üzerinde durulmuş, böylece amaç-araç ilişkisi vurgulanmıştır.

Dördüncü bölümde de öğretim materyallerinin nitelikleri, hazırlanması ve seçiminde dikkat edilecek hususlar üzerinde durulmuş, son teknolojik gelişmelerin eğitime yansıtılması için ne gibi hazırlıklar yapılması gerektiği üzerinde durulmuştur.

İYİ BİR DERS PLANI İYİ BİR DERS YILI DEMEKTİR

Öğretmenliğimin üçüncü yılındayım. Her eğitim öğretim yılının başında yeni bir heyecanla okuluma öğrencilerime koşuyorum. Fakat nedense bu yıl coşku yerine endişe var içimde. Yıllık plan hazırlama konusu. Genel olarak nasıl hazırlanacağı tabii ki biliyorum; fakat, bölümler üzerinde kavrayamadığım kısımlar var bu nedenle benden daha tecrübeli bir öğretmenden yardım almayı düşünüyorum. Geçen yıl da öyle yapmıştım. Üniteleri zamanında bitiriyor, planımdaki tüm konuları eksiksiz işliyordum. Ne yazık ki verimli olamıyordum yine de. Değerlendirme aşamasında öğrencilerimin başarısızlıkları beni üzüyor ve neden böyle oldu sorusunu sormama neden oluyordu.

Zamanla öğrencilerimin ilgi duydukları, başarılı oldukları alanların birbirinden farklı olduğunu gözlemlerdim. Acaba seçtiğim yöntem ve tekniklerin de farklı mı olması gerekiyordu? Peki bu nasıl olacaktı, ayrıca nasıl teknikler kullanabilirdim ki? Araç gereç yetersizliği için de ne yapabiliirdim. Okulumuzda bilgisayar, video yoktu. Başka ne gibi araçlar kullanabilirdim. Öğrencilerimin konuya ilgisini çekemeden derse başladığım çok oldu. Ders sırasında disiplini bozmamaları, konuyu dağıtmamaları için onları özgür bırakamıyor, birbirleri ile konuşmalarını engelliyordum.

Sınıfta konuyu ben anlatıyordum genelde. Onların derse katılmaları için de o an aklıma gelen soruları soruyordum ama, bu da yetmiyordu, çoğunu ya saatine bakarken ya da pencereden dışarıyı seyrederken yakalıyordum. İsteseler ders kitabından konuya çalışıp gelebilirlerdi ama not vereceğimi söylemezsem bunu hiç yapmıyorlardı. Yoksa kitap seçimim mi iyi değildi. Kitap seçerken nelere dikkat edecektim; ben biçim yönünden iyi bulduklarımı seçmişim hep.

Her ders öncesi günlük planımı hazırlıyordum. Yıllık plandakilerin aynısını tekrar deftere geçiyordum; bu anlamsız geliyordu gerçi. Günlük planın çok önemli ve gerekli olduğu söyleniyordu, anlatacaklarım ders kitabında yazılıydı zaten. Öğreteceklerimi yazıp duruyordum dakikalarca. Derse ön hazırlık demek konunun başlığına bakmaktı benim için başka ne olabilirdi. Planlı çalışmanın yararı dersi zamanında sunmaktı.

Yıllık plana kendimden ne katabilirdim ya da günlük planlarıma yıllık planda yazanlardan başka ne ekleyebilirdim. Bazen işin içinden çıkamıyor ve çok çaresiz kalıyordum. Bu yıl kendimi ve öğrencilerimi daha farklı bir şekilde yeni ders yılına hazırlamalıyım, biliyorum. Yoksa sınıfa her girdiğimde öğrencilerimin isteksiz tutumları nedeniyle ben de mesleğimden soğuyacağım. İşe planlamadan başlamak gerekiyor sanırım.

Bölüm 1

ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİNİ PLÂNLAMA

Öğrenme Hedefleri

Bu bölümü çalıştıktan sonra;

- *eğitimle ilgili temel kavramları tanıyabilecek,*
- *eğitimle ilgili temel kavramları açıklayabilecek,*
- *eğitimin değişik tanımlarını yapabilecek,*
- *eğitimde plânlamanın önemini kavrayabilecek,*
- *öğretim etkinliklerinde plânlı çalışmanın yararlarını açıklayabilecek,*
- *yıllık plân, ünite plâni, günlük plân ve ders plânının kapsadığı özellikleri açıklayabileceksiniz.*

İçindekiler

- *Giriş*
- *Eğitimle İlgili Temel Kavramlar*
- *Eğitimde Plânlama*
- *Özet*
- *Tartışma Soruları*

Giriş

Bu bölümde eğitim ve eğitimle ilgili temel kavramlar açıklanmış, daha sonra öğretim etkinliklerini plânlama üzerinde durulmuştur.

Eğitimle İlgili Temel Kavramlar

Eğitim

Eğitim, bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir.

Eğitim genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir. Diğer bir deyişle, eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında bir değişme olması beklenmektedir. Varış (1981), eğitim yoluyla kişinin amaçları, bilgileri, davranışları, tavırları ve ahlak ölçülerinin değiştiğini ifade etmektedir. Eğitim sürecine giren kişilerde bu değişimin istenilen yönde olması beklenir. Bu anlamda Ertürk (1972), eğitimi, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme, meydana getirme süreci olarak ifade eder. Bu tanımlardan yola çıkarak eğitim, bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir.

Bu tanımda anahtar sözcükler, birey, yaşantı, kültürleme, davranış ve süreç kavramlarıdır.

İnsan

İnsan, bio-kültürel ve sosyal bir varlık

Birey, diğer bir deyişle insan, bio-kültürel ve sosyal bir varlıktır (Ertürk, 1972:3). Bu tanımda insanın üç boyutlu özelliği ortaya konmuş ve birinci özellik olarak biyolojik boyutu, ikinci özellik olarak kültürel boyutu ve üçüncü özellik olarak da sosyal boyutu vurgulanmıştır.

İnsanın biyolojik boyutu insanın insan olabilmesi için temel ya da zorunlu neden olarak kabul edilmektedir. İnsanın 23 çift kromozomdan oluşan canlı bir varlık olduğu; ancak insanı biyolojik bir varlık olarak diğer canlılardan ayıran en önemli nedenin ise düşünebilme yeteneğine sahip olmasından kaynaklandığı vurgulanmaktadır.